

Naczelne Dowództwo W. P.
(Sztab Generalny).

Pocztą pol. 53.

4229T aa w
Warszawa, d. 7. maja 1920 r.

ODDZIAŁ II.

Ew. 4. Nr. 18902/II

Raport attache wojsk. w Bel-
gradzie Nr. 136 /pf. z 19.4.b.r.

DO

GENERALNEJ ADJUTANTURY NACZELNEGO WODZA

w W a r s z a w i e.

Przesyła się w załączeniu odpis raportu Attache
Wojskowego P.P. w Belgradzie za Nr. 136/pf. z dnia
19.4.b.r. podający sytuację wewnętrzną i zewnętrzną
Królestwa S.H.S.

1 załącznik:

Szef Oddziału II:

Otrzymują:

Bołdeskuł m.p.

Gen. Adjut. Nacz. Wodza
M.S. Wojsk. Biuro Prez.
M.S. Zagr.

Major Szt. Gen.

Za zgodność:

A. Przeworski

NACZELNE DOWÓDZTWO WOJSK POLSKICH
ADJUTANTURA GENERALNA
WARSZAWA

L. Dz. 4229T dnia 24/VII 1920 r.
1 załącz. Wydział.

PIŁSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

STOSUNKI. W E W N ę T R Z N E

Gazety opozycyjne atakują Protića i zarzucają mu, że aczkolwiek sam był przeciwnym rządowi bezparlamentarnemu sam teraz ^u sprawuje rządy nie zwołując parlamentu. Prezydent ministrów Protić był powołany kilkakrotnie w ostatnich czasach na konferencję do Następcy Tronu. Parlament będzie zwołany dnia 19 b.m. i Protić przedłoży projekt zwołania konstytuancy. Jeżeli Protić nieotrzyma kworum ~~destanie~~ ^{strzyma} cały gabinet dymsię. W tym wypadku jest projekt powierzenia Vesnićowi, posłowi w Paryżu, utworzenia gabinetu koncentracyjnego. Komisja, która się zajmuje wypracowaniem konstytucji ~~xxxxxxxxxx~~ przedłoży parlamentowi projekt utworzenia dwóch izb: senatorów i posłów.

Rząd wydał zakaz przewozu wszelkich artykułów luksusowych i ma zamiar wzięść we własne ręce cały eksport i import. Rząd znosi wszelkie dotychczasowe pozwolenia wywozu, a zawartych już przedtem kontraktach z firmami zagranicznymi zastrzegł sobie decyzję. Wszystkie cła muszą być płacone w walucie dynarowej.

Wybuchł strejk kolejowy w Chorwacji i Sławenji. O ile można zebrać informacje, strejk rozciąga się ten także na personel nawigacyjny i na kopalnie. Szczególnie marynarzy i robotnicy portowi żądają utworzenia rad robotniczych, które by miały wpływ na organizację, uchwalanie strejków, które by normowały stosunek robotnika do chlebodawcy i przeciwdziałały samowolnemu wydalaniu robotników. Jest to rodzaj sovietu.

W sprawie Rjeki, w oczekiwaniu konferencji w San-Remo, odbyły się w Zagrzebiu i Belgradzie wielkie demonstracje, przy udziale wszystkich partji. Na zgromadzeniu tem powzięto rezolucję ze Rjeka musi należeć do Jugosławji.

STOSUNKI ZEWNĘTRZNE

Munciusz Papieski Monsignore Francesco Cherubini, został akredytowany dla Jugosławji i przyjechał do Belgradu. Przyjęcie było bez żadnych uroczystości, ze zwykłą ceremonją przyjęcia ministra, który pierwszy przyjeżdża i jest delegowany z obcego państwa. W korpusie dyplomatycznym była ta sprawa żywo omawiana.

AUSTRYJA

Wielkie niezadowolenie w prasie i kołach rządowych wywołała podróż kanclerza Austryji Dr. Rennera do Rzymu. Ponieważ Dr. Renner odstąpił zupełnie od pierwotnego zamiaru przyjazdu na konferencję do Belgradu, opatrują w ten politycy serbscy pracę Włochów, którzy starają się odseparować Jugosławję od Austryi, tworząc z Austryi swoją domenę w której wszystko wykupują.

Włosi przyrzekli dać Austryi środki żywności i w ten sposób odciągnąć ją od zawarcia traktatu handlowego z Jugosławją. Pod presją braku żywności mogła by Jugosławja zawrzeć dogodny układ handlowy z Austryją.

Prezydent rządu Słowenckiego Dr. Brejcek wstrzymał wszystkie transporty wywozu żywności z Jugosławji, motywując że jak długo brak żywności w Słowenji żaden transport nie może przejść przez Marburg.

Austryja protestowała przeciw temu zakazowi.

CZECHY

Cześć pertraktowali i zawarli umowę z Włochami co do ^{wywaru} portu w Tryjeście. Dokładnych wiadomości zebrać nie mogłem, zawiadomiam że pertraktacje te zrobiły bardzo złe wrażenie w kołach politycznych Jugosławjanskich, mówią tu że Czechom niemożna nigdy zaufać, że jest to Naród, który jedynie nad swoimi interesami pracuje.

W odpowiedzi na telegram Szyfr.
 W sprawie R J E K I i C A R I B R O D U

W uzupełnieniu depeszy w sprawie Caribrodu i Rjeki melduję: że Caribrod został zeszłego roku opuszczony przez Bułgarów, szczególnie urzędnicy wojsko i prawie 80% mieszkańców opuściło Caribrod. Przed swoim odejściem Bułgarzy zniszczyli doszczętnie miasto, wszystkie urzędy, poczty, szkoły i budynki tak że tylko z trudnością istnieje połączenie kolejowe.

Jak już w ostatnim raporcie wspominałem, robili Bułgarze wszelkie starania ażeby Caribrod pozostał przy Bułgarji. W tym celu prosili o interwencję Rosjan i Czechów. Interwencje były bez rezultatu. Jak już w raporcie wspominałem, niektóre partje wszczególności socjaliści i partje idei pansławistycznej, które ~~xxxxxx~~ szczególnie w starym gabinecie Dawida dążyły do porozumienia z Bułgarami już ze względów na ideję pansławistyczną, godziły się na odstąpienie Caribrodu Bułgarom. Przez rząd radykałów serbskich Protića sprawa wzięła niekorzystny obrót dla Bułgarów. O oddaniu Caribrodu teraz nikt ani nie myśli. Przeciwnie rząd zamierza dekretem następcy tronu podpisać pokój wersalski i uskutecznić zajęcie Caribrodu. Nie jest prawdą jako by wojska Bułgarskie zajęły Caribrod.

W sprawie Rjeki melduję, że ĐAnunzio ogłosił nie podległość wolnego miasta Rjeki, które to ogłoszenie nie wywołało żadnych komentarzy w gazetach Jugosławiańskich. W ogóle wszelkie enuncjacje i przedsięwzięcia ĐAnunzia żadnych wrażeń nie wywołują. Jak sprawa Rjeki zostanie załatwioną jeszcze niewiadomo. Serbowie nie chcą odstąpić od swojego stanowiska przynależności Rjeki do Jugosławji, obawiając się że stracili by wpływ Chorwacji i Słowenji. Z drugiej strony Rjeka dla samej Serbji niema takiego wielkiego znaczenia i pozostawienie sprawy Rjeki jako niezalatwionej jest dla Serbów może jeszcze najdogodniejszą. Na pertraktacjach w San-Remo będzie sprawa Rjeki poruszona i prawdopodobnie roztrzęgnięta.

R O S J A

Generał rosyjski Pankowski (organizator armii rosyjskiej w Jugosławii) opowiadał mi że Ententa wydała rozkaz generałowi Wranglowi ażeby zaniechał wszelką akcję przeciw bolszewikom, i ażeby złożył komendę.

Attaché Wojskowy Francuzki major Carbonier, opowiadał mi że ma wiadomości z Konstantynopolu od misji francuzkiej że Wrangel pod wpływem Niemieckim zawarł układ z bolszewikami, namocy którego przyszło do zawieszenia broni na froncie Denikinowskim, między bolszewikami a wojskami Wrangla i wszelka akcja została wstrzymana. Daje to możność bolszewikom przerzucić wszystkie siły z frontu południowego przeciw polakom.

Zdaje mi się co też muwi Carbonier, rosjanie puszczają te pogłoski ażeby zamaskować porozumienie Wrangla z bolszewikami.

Jak od Attaché wojsk. dowiedziałem się Francuzi obserwują ściśle Rosjan w Konstantynopolu. Generał Wrangel prosił Francuzów ażeby go odwiedziło z Konstantynopolu do Krymu, Francuzi zgodzili się i Wrangel wsiadł na okręt francuzki. W drodze dowiedział się że Romanowski zabity, zmienił swój plan i powiedział że jest chory i prosił ażeby go francuzi ponownie odwiedzili do Konstantynopola, co też francuzi zrobili. W Konstantynopolu obserwowano Wrangla i dowiedziano się że konferował kilkakrotnie z oficerami partji germanofilskiej szczególnie z kapitanem Orłowem, który ^{oniem} starał się o wyjazd do Czech. Wrangel wyjechał póżniej na okręcie Angielskim ponownie do Krymu.

W kołach rosyjskich opowiadają że Car żyje i że znachodzi się obecnie w Angliji.

F R A N C J A

W sprawie zatargu Francuzko-Niemieckiego i zajęcia terytorjum niemieckiego przez wojska francuzkie, rząd SHS stanął po XXX stronie Francji. Minister spraw zagranicznych Spalajković podał krótką notatkę do gazet, że rząd SHS ^{stoi} stoi po stronie Francji i uznaje akcję Francuzką za słuszną. Widać wielki wpływ Francuzki i daremne usiłowania Anglii o wpływy w SHS.

Za zgodność:

Generał Wrangel